

chestiile din Balcani 4, s'au urmat tratative în ce privește tripla alianță, care expiră la 1914.

Sărbii și aniversarea nașterii monarhului nostru. Ziarul «Politica», din Belgrad, cunoscut ca cel mai înflăcărat în presa sârbească, aduce, din prilejul aniversării nașterii monarhului, în fruntea ziarului, fotografia lui Bogdan Ceratic, atentatorul generalului Veresanin, însoțindu-o cu un articol de apolozare al atentatului dela Sarajevo.

«Înainte cu două luni, — se spune în acest articol — în 2 Iunie, cu prilejul inaugurării soborului din Bosnia, unul dintre cei mai credincioși filii ai națiunii sârbești, Bogdan Ceratic, a voit să-l omoare pe generalul Veresanin, pe guvernatorul Bosniei, pe acest renegeț oșlos. A tras cinci focuri asupra lui. Durere gloanțele și-au greșit ținta. Dușmanul națiunii sârbești, care a făcut să curgă sângele sărbilor la Racovița, a scăpat, dar Ceratic și a curmat sângele cu mâna sa proprie și prin aceasta și a săpat amintirea pe vecie în inimile tuturor sărbilor cu adevărat patrioți».

Un succes tehnic al României.

— Primul aeroplan românesc: tip A. Vlaicu. —

«Adevărul» din București publică următorul articol însuflețit despre succesele compatriotului nostru A. Vlaicu, despre cari am vorbit de repetate rânduri în ziarul nostru.

Nimeni numai contestă azi teoria că civilizația omenească nu este decât o funcțiune menită să micșoreze între altele distanța dintre indivizi. Descoperirile în mare parte nu urmăresc alt scop decât micșorarea acestor distanțe și ca urmare firească mărirea libertății omenești și doborârea tiraniei.

Spirite timide și resemnate au voit să limiteze puțința omului de a se mișca pe scoarța pământului, de care l-ar lega o fatalitate nemiloasă. Au fost însă din fericire și spirite luminate, care și-au zis că, după anumite legi și reguli, mințea și puterea omenească l-ar putea elibera pe om de această scoarță, făcându-l să brăzdeze cu temeritate văzduhul, plutind în lumea pasărilor și a vânturilor.

Copiii cartii. Copiii acestora cercează mai regulat școlile noastre de pe sate. Nu vom auzi pe nici unul dintre foștii militari zicând: «Cum am trăit eu și ta'ta fără carte, va trăi și copilul meu». Nu va zice, pentru că în miliție i s'au deschis ochii și a putut bine pricepe folosul învățării. Că așa-s făcuți oamenii noștri, dragă cumetre, poveștele cari le aud în satul lor dela popa ori dascălul cu greu le urmează, zicând că s'au înșelate «sfătoși», popa ori dascălul. Dar când se întărește cu străinul și vede la străin prețuirea cărții, vede în străinul folosul cel aduce cartea, atunci se cumintește, se rușinează de neștiința sa, le pare rău că n'au învățat și ei.

Câte mii de recruți tineri vor îmbrăca peste hainele împăratului! Câți fii de ai poporului nostru vor merge să și facă datorința pentru țară și stăpânitor!

Meargă voioși, dragă cumetre, că nu merg la rău. E drept că n'ar strica să se scurteze cei trei ani de slujbă, că-s prea mulți, multe cheltuieli pe umerii țării, și se țin prea mult brațele încovoate depe te de lucru. Cine nu învață în trei ani slujba cătănească, acela n'o mai învață în trei, dar nici în treizeci.

Deputații noștri vreau să se aducă o lege pentru ca să fie miliția numai pe doi ani. Dar până să veni, de se va aduce cândva legea nouă, tre-

Sub imperiul acestei stări sufletești a fost desigur toamna trecută d. Alex. Cottescu, directorul general al căilor ferate, când examinând în parcul expoziției dela Filaret aparatul de zburat în miniatură al inginerului Vlaicu — care împins de un înalt sentiment ca și de sfatul înțelep al d-lor dr. Mihai și Oct. Goga, ținea cu orice preț să-și realizeze invenția sa pe pământul României libere, iar nu la Budapesta, cum i se propuse de baronul Bornemisza, — a spus asistenței, din care făceam parte și eu:

— Nu mă îndoiesc că aparatul acesta va zburat!

Și cuvântul plin de autoritate al dlui Cottescu, la care s'a adăugat și opinia identică a dlor general G. Georgescu și colonel D. Iliescu din statul major general al armatei, a fost decisiv pentru ca guvernul să îmbrățișeze pe inginerul de peste munți, punându-i totul la dispoziție spre a-și înfăptui invenția.

Azi toți acești distinși oameni tehnici ai noștri pot fi mândri de răspunderea ce și au luat-o pe umeri acum 10 luni, recomandând guvernului să încurajeze pe inginerul Vlaicu în opera sa.

Căci Vlaicu a zburat! Și a zburat astfel ca să astupe pentru totdeauna gura tuturor răutăcioșilor și intriganților, cari pentru a zădărnici realizarea operei concepute de el, uitând că sânt români, nu s'au dat înapoi dela cele mai josnice și mai odioase mijloace.

Mărirea succesului lui Vlaicu ne îndeamnă însă să-i iertăm pe acești oameni mici de suflet, să le trecem numele sub tăcere și să înconjurăm pe cel care face azi cinste neamului nostru cu toată dragostea și stima ce i-se cuvine, cum de altfel noi cei dela «Adevărul» am făcut o din primul moment ce Vlaicu a pus piciorul pe pământul României și ne-a mărturisit ce l-a adus printre noi.

Este incontestabil că prin izbânda invenției sale, inginerul Vlaicu face cinste României și neamului românesc, care înregistrează azi primul succes tehnic pe terenul navigației aeriene.

Intocmai cum la 1821, regretatul Gheorghe Lazăr din Avrig a trecut în România pentru a dovedi că se poate învăța carte și în limba ro-

mânească, tot astfel, în 1909 inginerul Vlaicu din Binținți a trecut Carpați pentru a ne arăta că și un român este capabil să conceapă ceva serios și trainic în știința cuceririi aerului și să ajungă la rezultate desăvârșite cu mijloace românești și pe pământul românesc.

Ce a fost la 1821 pentru Gheorghe Lazăr marele boer român Bălăceanu, au fost în 1909 pentru inginerul Vlaicu d-nii Al. Cottescu, generalul Georgescu și colonelul D. Iliescu.

Idea construcției unui aparat de zburat îl frământă pe Vlaicu de vreo 10 ani, de pe timpul când era încă în cursul superior de liceu la Sibiu, unde atrăsese atenția colegilor și profesorilor săi prin instinctul său remarcabil pentru chestiile tehnice. Ca student universitar la München, acum 5 ani, Vlaicu construi-se un aparat de zburat în formă de heli-copter cu două helice, care se ridică în aer până la o înălțime de 10 metri.

Mistuit într-una de ideea zborului, a pășit peste câva timp heli-copterul și și a construit un alt aparat, intermediar între heli-copter și aeroplan, în formă de umbrelă, cu lamele de hârtie, cari se deschideau când aparatul se înălța și se închideau când trăgea în jos de umbrelă. Acest aparat nu se ridica dela pământ decât un metru înălțime și se află azi la politehnicul din München, în grija profesorului de fizică dr. Ebert, fapt pe care l pot certifica mai mulți foști colegi ai săi de studiu, aflați în țară, cum este dl inginer Baron, dela căile ferate și alții.

După noi studii din ce în ce mai aprofundate, țărâul Vlaicu a îmbrățișat, în cele din urmă, de vreo trei ani, ideea aeroplanului cu helice, ocupându-se în mod deosebit cu teoria helicelor.

Grație acestui studiu persistent, inginerul Vlaicu are meritul de a fi stabilit cum foarte bine spune dl căpitan G. Negreiu, un distins absolvent al școlii politehnice din Paris, într'un raport al său către ministerul de războiu — un tip de aeroplan cu mijloace simple și lucrându-l singur.

Acest tip se caracterizează prin o îndrăzneală de execuție, care constă în adăptarea unui lanț

buie să ne mulțumim cu cea veche, care ne ține ficiorii trei ani. Nici trei ani nu-i mult, când ficiorii își petrec timpul acesta cu folos. Când se vor nizi să învețe tot ce-i bun acolo, și când se vor feri ca de foc de multele mișelii și păcate, cari se pot învăța nu în miliție, ci în străini, în orașele străine, pline de păcate și de stricăciune.

Tu ai, cumetre, aici pe vărul tău Vasile, care trage sorți zilele acestea. Să știi că-l îngardă E un lujer de voinic, să-i fie fală împăratului.

Te las cu bine!

Cumătrul tău
Bădicul Ion.

»Foaia Poporului«

Dela mic la mare.

— Mă, dar ce se mai grozăvește cutare... (bogaș), par'că nu-l în eu mințe de când era bălat în prăvălie la Niță Chloru!

Nu arare ori auzim vorb'ndu se așa. Asta însemnează că sânt mulți oameni cari dela mic s'au ridicat la mare.

Și cine nu-și dă seama de firea lucrurilor, par'că ar găsi de vină pe omul care dela mic a putut să se ridice la mare.

În țările unde felul muncii nu e hotărât, unde industriile nu sânt alese, unde începutul carierelor nu e lămurit, oamenii n'au încredere în muncă, ci cred în noroc și când văd că unul dela mic ajunge la mare, cred că l-a favorizat norocul și de aceea îl invidiază, îl găsesc de rău și învinovățindu-l pe dânsul, vor cu aceasta să învinovățască norocul care și-a ales rău pe omul pe care l-a ridicat.

Cu toate acestea drumul cel bun e tot dela mic la mare.

Iată povestea unui olar:

Un bălat sărac a învățat olăria și pe urmă a mai slujit o bucată de vreme la vechiul lui stăpân, ca să i dea o roată de făcut oale și bani să și facă un cuptor. Pe urmă s'a dus peste nouă hotare departe de stăpânul său și s'a așezat acolo să facă oale.

La început nu prea cumpărau oamenii oale dela el, că se temeau că n'or fi bune. Ce ziceau ei? Olar nou, tânăr, de-abia la început, nu poate să aibă lucru bun. Dar de nevoie azi o femeie se duce și cumpără o oală, măte altă femeie, poimâne alta până se întinde vorba prin sat că olarul ăsta, deși e nou, dar face oale bune, oale cari nici nu se tale, nici nu se guresc și ferb leșne, și țin bine.

Pentru cumpărare

de cărării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ

nr Ferencz

centru, strada Hunyadi.

de angrenaj între motor și helice; prin aripi de o singură pânză, fără susțineri (fire) de srmă; prin aripi de helice de aluminiu fără rădăcini late, prin lipsa unui mijloc mecanic de redresare și prin concentrarea înainte a tuturor mijloacelor de manevră.

»Un asemenea om promite a fi de mare utilitate și trebuie menajat și încurajat, iar nu divulgat ca dăunător sau periculos. Cel puțin așa înțelege lucrurile un adevărat Român — Inchele judecătoresc al său raport dl căpitan Negreiu, raport elaborat acum o lună de zile, cu alte cuvinte înainte ca inginerul Vlaicu să ne fi surprins în mod așa de izbitor și îmbucurător cu admirabilele calități ale aeroplanului său și cu abilitatea de pilot ce a căpătat o în timp așa de scurt, cum au dovedit experiențele dela început și până azi.

Orice ar spune deci răutăcioșii și intriganții, inginerul Vlaicu este pe punctul de a deveni o glorie a României. I. Rusu-Abrudeanu.

Alegerile din Ungaria.

— Un glas străin. —

Cunoscutul prieten al popoarelor asuprite din Ungaria, englezul Scotus Viator, publică în marele ziar englez »Morning Post« din Londra un articol în care arată șirul nesfârșit de abuzuri și volnicii săvârșite la alegeri împotriva alegătorilor nemagnari.

În partea întâi a articolului său, dl Scotus Viator arată fărădelegile săvârșite la Szabolca împotriva slovacilor, fărădelegi pe cari prietenul nostru englez le cunoaște prea bine fiindcă a fost și el la această alegere, — apoi vorbește despre câteva așa zise »alegeri« românești.

»În ziua alegerii — scrie domnul Scotus Viator — au fost concentrate în 380 cercuri electorale 1906 batalioane de infanterie și 114 escadroane de cavalerie, pentru susținerea ordinii«. A treia parte a întregii armate austro-ungare a fost mobilizată ca să dea mână de ajutor faimosilor jandarmi, pentru cari statul ungar cheltuiește

pe an mai mulți bani decât pentru susținerea tuturor școlilor primare«.

Scotus Viator descrie sălbăticiile săvârșite de jandarmi împotriva alegătorilor slovaci și apoi urmează:

«Tot astfel s'a procedat și în cercurile românești din Transilvania și Banat. Românii n'au pus candidați decât în acele cercuri în cari avea majoritate absolută, — și cu toate aceste dintre 37 de candidați n'au reușit decât numai 5 înși.

Ungurii s'au folosit de toate apucăturile neîngăduite pentru a împiedica alegătorii români dela votare.

1. Într'un cerc electoral au introdus legi sanitare excepționale; 2. În alt cerc au oprit adunările; 3. candidații români au fost arestați și escortați, între baionete, din comună; 4. numai candidatul guvernamental avea voie să umble din comună în comună.

La Vinț, unde candidatul român Dr. Iuliu Maniu avea o majoritate însemnată, a fost candidat din partea Ungurilor, în clipa din urmă, un alt Iuliu Maniu care nu exista și multe voturi românești au fost socotite ca date acestui Maniu care nu era nicăieri. Așa s'a întâmplat că candidatul guvernamental a fost ales cu o majoritate de câteva voturi.

În clipa în care scriu aceste știri am înaintea mea o scrisoare, un act oficios, prin care i se interzicea unui fruntaș dintre fruntașii români ținerea unei adunări, pe cuvânt că doctorul ar fi descoperit în ținutul acela mai multe cazuri de tusă măgărească și durere de grumaz. Am înaintea mea și un alt caz oficios prin care un candidat slovac e oprit să țină o adunare electorală într-o comună fiindcă patru ani mai înainte un preot slovac rostise în acea comună o vorbire pentru care i s'a făcut proces de agitație, fiind condamnat.

Aceste două cazuri pe cari le-am ales pe ni merite dovedesc îndeajuns volnicia satrapilor locali, cari făceau tot ce le sta în putință nu numai ca să înfrice alegătorii români să voteze cu candidații lor, ci să-i facă să treacă în tabăra ungurească. Legea nu le îngăduie slujbașilor sării să ia parte la agitațiile electorale, cu toate aceste

slujbași erau cei mai înverșunați »corțeși« ai guvernului. Iată spre pildă apelul pe care l-a împățit un notar într'un cerc electoral românesc.

»Se zice că mulți preoți îl blestemă pe cel care nu-l urmează. Blestemul acesta nu-l decât un frat de căne. Nimeni să nu se teamă de acest blestem, pentru că preotul care blestemă nu e preot ci luda... Și apoi, ce bine vă poate face un preot! Ascultați de mine, alegători. Cătră cine îndreptăm noi ziua și noaptea? Cătră notarul nostru. Nu v'a ajutat întotdeauna? Nu și a jnă întotdeauna cuvântul? Orijiți ce faceți, să nu dați de necaz. Vreți un notar care să nu cunoască milă la adunarea dării? Vreți să vă globiască ca ași strigat sau că ași uitat să curățiți gunoii? Vreți să vă pună la robotă săptămâni de zile? Vreți să nu vă mai dea pășune dela stat? Vă dau sfatul să votați cu acest notar. Ceice nu vor urma sfatul meu să nu se plângă pe urmă împotriva globilor și a pedepselor de cari vor avea parte...«.

Iată cum s'a luptat împotriva candidaților români. Unul dintre fruntașii partidului conservator unguresc, baronul Sennycy, a zis despre administrația ungurească: »Trăim în Asia! Cred că toți cititorii mei vor fi de acelaș părere că într'adevăr popoarele nemaghiare din Ungarie trăiesc mai rău decât în Asia...«.

DL Scotus Viator promite să se mai ocupe cu alegerile din Ungaria, publicând și alte dovezi și documente despre »libertatea« acestor alegeri.

Pentru Românii inundați.

— Apelul »Tribunei«. —

Pentru inundații din Solnoc Dobăca.

Colecta inst. »Sebeșana« din Sebeșul-săseșc dela »Sebeșana« 100 cor., I. Dregan, notar public 10 cor., Dr. I. Elekes, medic 10 cor., C. de Colbazy, proprietar 250 cor., V. Săbăduș, comerciant 250 cor., total — — — cor. 125 — Nicolae Dragoș I. Teodor Pecica » 2 — Sumele de până aici » 1327 40 Total cor. 1454 40

Și din satul ăsta vestea trece în satul vecin și din satul vecin în celalt și așa ajunge până și pe la tîrg și pe la alte tîrguri.

Și olarul nostru, care avea la început numai o roată și un cuptor mic, cu încetul și-a mai făcut o roată și altă roată și alt cuptor; apoi și a luat și lucrători mai mulți și a făcut și roți mai multe și cuptoare, și cu încetul și-a făcut chiar fabrică în tot bunul, că veniau la dănsul oamenii cu cărăle, cine știe de pe unde de luau oale. Că el deși cu vremea și-a înmulțit roțile și cuptoarele și și a făcut fabrică, dar avea tot atîta grijă ca și la început ca să facă oale bune și din ce în ce mai bune și ieftene.

Un tînar bogat de prin vecinătate, însurându-se și mai luând și zestre, se gîndi să facă și el o fabrică de oale, ca să răpună pe olarul nostru.

Așa într'o bună dimineață, tînarul nostru se duce la oraș, vorbește cu ingineri, cu arhitecți, cu oameni cari se pricep la meșteșuguri și haide, pune de-și clădește o fabrică mare cu roți și para-roți, cu cuptoare și răscoptoare, cu lucrători, cu maestri și submaestri, cu contabili și directori și subcontabili și casieri, și fel de fel de funcționari, pe lângă rîndași, și fochiști, și tăietori de lemne, și căruțași care să care oalele pe la tîrguri și cal pentru căruțe și grajduri și căte și mai căte.

Și toată lumea zicea: s'a dus de acum, s'a prăpădit bietul olărașul nostru; îl mînăncă de acum tînarul ăsta cu fabrica lui astă mare.

În olărașul nostru nu zicea nimic; el își vedea de treburi înainte: cum o vrea Dumnezeu, atîtea zicea el.

În sfîrșit fabrica începe să scoată oale. Scoate oale, și scoate și scoate, dar nu vine nimeni să cumpere. Cine are de cumpărat se duce tot la olarul nostru.

— Cine știe ce oale face fabrica! Dacă vor fi bune, vom vedea mai pe urmă, dar de-ocamdată, luăm tot dela olarul nostru. Așa ziceau care de care.

Așa ziceau oamenii, dar fabrica făcea oale mereu, de nu mai avea unde să le pună. Și cu cât făcea la oale, cu atît se trecea vremea și se trecea și capital, pentrucă se făceau cheltuieli, căci totul cerea bani: directori, bani; contabili, bani; căruțași, bani; lemne bani; bani, bani și iar bani.

Marfă este, dar n'o cumpără nimeni. Tînarul, stăpînul fabricii, a isprăvit banii și vrea să vîndă marfa să mai ia bani. Cumpărătorii, adică negustorii, îl simțiseră că are nevoie, căci el își făcuseră socoteala înainte lui, că el o s'o pătească așa, și se arată greoi, dau prețuri mici. Dau prețuri mici, din pricină că poate

nu sînt siguri nici de marfă cât e de bună, dar vorba e că dau prețuri mici.

Tînarul fabricant de nevoie primește să vîndă cu pagubă deodată și se repede și face un împrumut, ca să scape de da'oriile mici.

Dar când a făcut împrumutul, de a scăpat datoriile mici, atunci au venit procente sau de bănzile împrumutului. Pe lângă acestea au început să se mai adauge și furăturile maștrilor, și contabililor, și directorului, și până și a căruțașilor și în scurtă vreme s'a auzit că fabrica a dat faliment.

Iar olarul nostru vindea mai departe oale și vedea mai treabă.

I s'a propus să cumpere el fabrica cea nouă dar el n'a voit:

— Eu pe la mine știu pe unde să umblu, prin fabrica aceea scumpă cu maestri și contabili și directorii nu știu, de aceea nu mă bag în nu știu. Așa zicea olarul nostru; iar peste douăzeci de ani a ajuns să aibă o fabrică multă mare decât cea dealătorez, dar prin asta și-a umblu, că o făcuse cu încetul și avusese de să învețe să o cunoască.

— Dela mic la mare, așa e bine,

Th. D. Speranță

REYAY és BENEDEK,

— stabiliment de articole bisericesti —

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59. Prețurent, preliminar, sau desemnuri se trimit la dorință

Se expediază pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, porți, stihare, potire, policandre și candelabre, cădelnițe, iconostase și icoane sînte

Lucrează iconostase, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative

Prețurent, preliminar, sau desemnuri se trimit la dorință

Suma aceasta a fost expediată astăzi la adresa Institutului «Someșana» din Dej pentru a fi distribuită între cei încercați de nenorocire.

Pentru Inundații din Caraș Severin.

Colecta inst. «Sebeșana» din Sebeș-săseșc, dela «Sebeșana» 100 c., I. Dregan 10 cor., Dr. I. Elkes 10 c., C. de Colbazy 250 cor., V. Săbăduș 250 cor., total — — — — cor. 125—
Venitul curat al petrecerii din Conop » 33 80
Sumele de până aici: 5550 66
Total: C. 5709 54
S'au expediat la Caransebeș: C. 5264—
Rest: C 445 54

Adunarea generală a Reuniunii învățătorilor bănățeni.

Este incontestabil că întrunirile sânt în viața omenirii cele mai eficace mijloace pentru întărirea voinței și înălțarea sufletească a societății.

La 15/28 și 16/29 August a. c. s'au întrunit la Timișoara apostolii culturii ai neamului pentru a discuta bogatul program de muncă, pregătit de comitetul reuniunii.

Și dacă în această epocă de fier s'a impune societății a desvolta o energie deosebită, cu atât mai vârtos se reclamă ea dela aceia cari prin destin au fost chemați să fie generația istorică a corpului didactic românesc.

Adunarea s'a deschis la ora 9 jum. a. m. în biserica din Fabricul Timișorilor, prin președintele Iuliu Vuia, care prin un instructiv discurs a ținut să trezească în semenii săi conștiința demnității lor oficiale. Salută cu bucurie pe dl Gheorghe Părvu, delegatul reuniunii caransebeșene, care la rândul său, în termeni aleși salută adunarea.

Adunarea prin sculare dă expresiune durerii pentru trecerea la cele eterne a membrilor: Paul Miulescu și Atanasiu Sirca.

Procedând la constituire se proclamă notari Iosif Popa și Aurel Bădescu, iar bărbai de încredere Ioan Cismaș și Iuliu Lucaș.

S'a constatat apoi prezența a 110 membri ordinari și adunarea se declară capabilă pentru deciziuni valide.

Am remarcat între oaspeți pe dnii Dr. Valeriu Mezin, Dr. Pompil Cioban, Vasiliu Voianu ș. a. Din raportul general apare, că comitetul a ținut 4 ședințe și a rezolvit toate actele avizate lui; iar presiul a rezolvit 210 de cauze. Bibliotecile au 911 opuri, iar reuniunea 2 fonduri: fondul reuniunii în sumă de 2978 70 cor. și fondul «convictului» în sumă de 6374 71 cor. Cest din urmă s'a cretat abia de 2 ani, de când a luat conducerea reuniunii președintele Iuliu Vuia.

Raportul casarului P. Ciucur, precum și a loteriei se transpune comisiei cenzurătoare. În comisiunea cenzurătoare s'au ales: Ioachim Muntean, Alexa Putici și Adrian Perii.

În comisiunea pentru înscrierea membrilor: Petru Ugliș, N. Alexa și Stefan Mergu.

Di Iosif Stefan cetește conferința sa despre Mihail Eminescu ca poet și pedagog. Interesanta conferință s'a ascultat cu vădit interes, iar conferențiarului i-s'a vot mulțămită.

Urmează o discuție asupra chestiunii: «Cari sânt modalitățile întemeierii ligii școlarilor abstenenți». Di Iosif Popa, cetește instructivul său studiu și face propuneri concrete. Lu parte la discuție dnii Vuia, Ugliș, Niculescu, Mihai și alții, după care adunarea hotărăște ca

cu începerea anului școlar actual învățător să la obligația de a întemeia liga școlarilor abstenenți, a aranja serbări școlare cu piese teatrale prin cari se combate alcoolismul și a răspândi literatura de combatere a alcoolismului.

Comitetul completat prin membrii: Petru Ugliș, T. Bucurescu și Constantin Mihai, se însărcinează cu elaborarea unui normativ de organizare a ligii din chestiune. Ven. consistor este rugat a întreprinde la guvern pentru înhiderea ospătărilor în zilele de Duminică și sărbători, tinerimea până la 15 ani să fie oprită a cerceta localurile publice, a se organiza conferințe cu școloficonul, a se crea și răspândi o literatură populară pentru combaterea alcoolismului.

Telegramele de salutare ale d-lor Dr. Traian Putici — dela Lausanne — și Cornel Lazar, să primesc cu însuflețite aclamări.

Di Iulian Lucaș dă citire frumosului d-sale studiu «Din Idel vechi, convingeri noi», care a captivat interesul auditorului prin modul interesant și atrăgător în care a îmbrăcat idei conducătoare în reformarea învățământului limbistic. Di Lucaș s'a dovedit un bărbat deplin orientat asupra reformelor acestui învățământ, reclamate de considerațiuni practice. După ce s'a lămurit chestiunea prin vorbirile membrilor Vuia, Bucurescu și Lepa, chestiunea s'a făcut obiect de studiu în adunările despărțimintelor.

În același ședință s'a citit și conferința zelosului membru N. Alexa «Ceva despre ordinea lumii».

Fiind timpul înaintat, ședința se ridică, anunțându-se a doua pentru orele 3 p. m. Învățătorii s'au întrunit apoi la un prânz comun, dela care au lipsit vorbirile, voind învățătorimea a arăta că ea nu prin loaste, ci prin o muncă serioasă dorește a impune. Nu voibe, ci fapte doarm.

Redeschizându se ședința la ora 3 se citesc telegramele de felicitare ale reuniunii aradane și orădane, precum și a referentului Dr. Ciuhandu și Bl. Codrean se primesc cu însuflețite urale.

Punându-se la ordine «Chestiunea inspecțiunii școlare», tractată cu multă competență de d-nul Iuliu Vuia, dsa cedează presiul d-lui Simeon Faur. Di Vuia s'a dovedit și prin tractatul prezentat a fi de cea ce purtarea s'au întocmit.

După ce au luat cuvântul în chestiune și membrii Baran, Lucaș, Lepa, Suci și Indreica, cauza s'a transpus comisiei competente.

Telegrama Preacuvioșiei sale arhimandritului Augustin Hamsea, s'a primit cu mare însuflețire.

Rea impresie, să nu zicem o defaimare, a produs învățătorimea faptul, că ven. consistor în ambele ședințe nu s'a reprezentat.

Seara la ora 8 și jumătate s'a început concertul aranjat cu concursul bravului cor dela Chișău, care venise în număr de 50 supt conducerea neobositului conducător, a președintelui Lucian Sapejan. Bună impresie a făcut că tatăl cedase ulterior conducerea, fiului său Sever Sapejan. Reputația binestabilită a acestui far cultural, ne absolvă de ori și ce cuvânt de laudă.

Reuniunea învățătorilor a ridicat mult prestigiul ei propriu prin aceasta producțiune culturală.

Concertul a fost relativ destul de cercetat, cu atât mai vârtos că în aceeași zi și Maerii Timișorii au avut serbări culturale-sociale.

Ședința ultimă s'a deschis în 29 August la ora 9 a. m.

Raportorul comisiei literare, dl S. Andron, raportând asupra modalității întemeierii bibliotecilor parohiale, după ce în introduce e apreciază importanța continuei calificări a tineretului și poporului prin cărți potrivite, face propuneri concrete. După ce au luat cuvântul în chestiune membrii Baran, Muntean, Vuia și Sandru adunarea decide: în scopul creierii bibliotecilor parohiale ven. consistor să prelemineze din oficiu o

sumă în preleminarele comunelor, preoții și învățătorii să aranjeze concerte, teatre și să adune contribuții etc. în beneficiul bibliotecii.

Ven. consistor să elaboreze un regulament al bibliotecilor și să circuleze lista scierilor accommodate.

Urmând referada comisiei cenzurătoare, prezentată prin referintele ei Ioachim Muntean, adunarea generală, după o discuție animată, decide: încasarea taxelor restante, schimbarea titlului fondului «convictului» în fond de «ajutorare pentru fiii învățătorilor», să se solicite la veneratul consistor rezolvirea rugării reuniunii de a se face un memoriu înaltului guvern pentru reducerea anilor de serviciu, să fie rugat ven. consistor a dispune ca toți învățătorii să fie provăzuți cu diurne și «viatec» la adunările reuniunii. În chestia întemeindului organ pedagogic s'a decis: «Vatra școlară» să se decreteze de organ oficial, impunându-se atât bibliotecilor școlare, cât și învățătorilor.

Pentru redactarea ei să se constituie un comitet de redacție, compus din învățătorii tuturor provinciilor mitropoliei. Pentru asigurarea existenței să se creieze un fond.

La propunerea limbei maghiare se roagă ven. consistor a da învățătorilor mână liberă de a și alege manualele. Să se tipărească diplome pentru membrii, de-asemena să se continue tipărirea anuarului reuniunii. Orfanului T. Jurma i-se votează un ajutor de 100 coroane, din fondul reuniunii, iar dl Iuliu Puticiu un onorar de 50 cor. din fondul convictului.

Cererei membrului G. Caba i se răspunde că e îndreptățit la spesele pentru conferințe provăzute în concurs.

Adunarea cu mare însuflețire decide a aranja în feriele anului viitor o excursie de studiu la Roma, alegând spre acest scop o comisiune de 10, careia i-se concrede afacerea.

Activitatea îmbucurătoare a biroului și comitetului se ia cu plăcere la cunoștință.

Referentul P. Ugliș referază că s'a înscris de membru fondator A. Indreica.

Socoata licității obiectelor rămase dela loterie, se aprobă.

~~În firul propunerilor adunarea primește:~~

Propunerea membrului Ștefan Ștefan de a se ruga ven. consistor a da potrivită explicare paragrafului 3 al legii cuin venalelor, adecă ca binefacerea acelor să nu fie legată de servirea învățătorilor în una și aceeași comună.

Propunerea membrului Iulian Lucaș de a se ruga veneratului consistor ca în viitor recensarea oficială a manualelor de școală să se facă prin comisiunea literară a reuniunii.

La propunerea membrului Valeriu Ghilezan, adunarea dă expresiune regretelor și totodată protestează în contra celor publicate în Nr. 18 al «Revistei preoților» din Timișoara, sub titlul «Câte ore de prelegere are învățătorul la an?» La propunerea membrilor Neagu și Magdu adunarea votează mulțumită protocolară Escel. Sale ministrului de comerț pentru favorul călătoriei acordat și învățătorilor confesionali, rugându-l ca acela să se extindă și asupra familiilor și a învățătorilor emeriți.

La propunerea lui T. Page adunarea roagă pe ven. consistor ca în viitor pedepsele dictate asupra învățătorilor pe cale disciplinară, să se administreze fondului de ajutorare a fiilor de învățători.

Urmează raportul asupra chestiunii inspecțiunii școlare prezentată prin referentul ei Iulian Lucaș, care propune, iar adunarea decide: să roagă ven. consistor să creieze pentru dieceză un post de revizor general al învățământului, ca șef de secție, căruia să i-se dea un contingent de subrevizori, dintre învățătorii în funcție, cu pracsă și abilitate ca povățuitori și îndrumători.

Proxima adunare generală s'a decis a se ținea la Timișoara în prima jumătate a lunii August.

Spectacolul Timișorilor e magazinul de haine gata pentru bărbați și copii al lui

Henrich Schul & Comp.

din Timișoara, centru, strada Kossuth Lajos 21.

În noul magazin de haine deschis în palatul Băncei de economii Timișoara-Josefstadt se află haine și paltoane gata dela cele mai ieftene până la cele mai fine și la ultima modă pe lângă prețuri fixe moderate.

Magazinul poate fi privit oricând, fără nici un obligament de a cumpăra.

Adunarea s'a închis la jum. 1 p. m.

Fie, ca și aceste lucrări să contribuie la promovarea culturii neamului și ridicarea prestigiului statului învățătoresc.

Un învățător.

Scrisoare din Câmpie.

— Câmpia jidovită. — Două petreceri de vară la Legiu. —

Ținutul Câmpiei Ardealului se extinde peste 63 de comune, dintre cari 54 sânt românești, iar celelalte străine, mai ales ungurești. La anul 1900 numărul locuitorilor era 73.420 și anume 50.061 români și 23.359 alții. (v. »Tribuna« nr. 73, 1909) Între acești alții, hotărât vor fi socotiți și jidanii. În 1900, numărul jidanilor din satele de pe Câmpie era aproape la 2500. (v. Șmalizmul iubilare din 1900). Aceștia sânt împărțiați prin toate satele. În fiecare sat ei poartă crăsmăritul.

Cel mai mulți se ocupă cu tot felul de negoț. Singur la gara de la Șarmășul-mic, în câmp, este o colonie întreagă de jidovi. Au prăvăliile lor cu vestimente gata, cartoane, bumbac, fierărie, magazine de lemne, chiar și măcelărie. Unul e crotlor, altul păpușar. Și Dumineca și în sărbători, te doare într'adevăr, când vezi femelle și fetele române de prin satele din jur, cum își duc bucatele și otele pentru cartoanele slabe ale acestor jidanii. Iar o crăsmă de aici a lui Hirsch, Românii îl zic Stroika pururea o vezi plină de oameni. Tot acest jidan, deja a început să adune cu vagoanele bucatele oamenilor, pentru-ca să le vîndă mai târziu cu prețuri foarte ridicate.

Două comune mai frumoase, ceva orașele sânt iarăși formal jidovite. În Mociu toate prăvăliile sânt în mâna lor și înainte de aceasta cu vreo câțiva ani, dacă s'ar fi întâmplat să mergi în vreo Sâmbătă la Mociu să cumpuri ceva, nu puteai, căci toate erau închise. Abia acum de curând s'a putut înfrința o reunire de consum și acea ungurească și așezată în localitățile unui jidan. Moara din Mociu încă este a jidanului Bretter de la Blaj. La Ludoș, numărul jidovilor trece peste 450, deși comuna ca atare nu este așa mare. Dintre aceștia cel mai mulți în prăvălii, alții se neguțătoresc cu găini, ouă și bucate. Unii iarăși sânt proprietari și arăndași. Despre unul, să zice, că îl cheamă Abraham, vorbește lumea, că ar avea avere peste un jumătate de milion.

La Cătina, comună românească destul de mare un jidov Katz are patru mașini de îmblățit și el însuși umblă cu ele, căci mirare e și mecanic și are în Cătina atelierul propr. Un alt jidov Schwarz ține în arândă averea foarte frumoasă, rămasă după protopopolul Moldovan. Stăpânii de-acum a acestei averi au preferit mai bine pe acest jidan, decât pe vr'un român, care încă ar fi luat în arândă aceasta avere. Tot în Cătina mai este un Erzmann, îmblățit în avere, de-acum nici nu mai poți sta de vorbă cu el; un Hoffmann iarăși cu avere frumoasă și un Roth cu barba roșie.

Din satele de pe Câmpie, aproape tot al doilea și al treilea are câte vr'un jidov arăndaș, ori proprietar la sute de jugăre de pământ. La Cămăraș jidovul Zelig Lázár, surd și analfabet are proprietatea de peste două sute de jughere de pământ și până mai anii trecuți ținea și arândă. În Năvoiu, unul Hirsch, originar de pe la Tușin ține în arândă o proprietate a lui Abraham, iar un frate al acestuia ține o arândă la Țăgșor și alta la Visuia. În Ciștelec sânt proprietari și arăndași jidovii Lázár, Hirsch și Farkas. La Sâmbotelec țin în arândă o frumoasă moșie românească jidovii din Mociu Farkas și Benl, cari totuși nu se pot lăsa nici de negoțul lor obișnuit și Marția, când este târg de săptămână în Mociu, să aibă oricât de lucru la câmp, el nu merg, ci rămân și cumpără găște, găini, rațe și ouă.

O frumoasă proprietate ține la Țăgșor jidanul Grün, Românii îl zic Grint. La Silivăș iarăși un jidov are proprietatea contelui Kendeffy, pe care până în anul trecut o ținea părintele Lupan. În Velcher o proprietate mare ține în arândă și are chiar și proprie jidovul Weiss; iar la Mihăș tot un jidov ține o altă avere a contelui Kendeffy. Proprietatea mare de la Bajor încă e în mâni jidovești. În Ghirișul românesc, jidovul Hirsch Moise are avere proprie și ține și în arândă o proprietate a medicului Dan din Mociu. Jidovul Goldenfeld din Sovat încă are în arândă o avere de mai multe sute de jugăre, asemenea și la Aruncuta sânt niște jidovi mari arăndași.

Și aceștia sânt numai câțiva dintre jidovii aceia mulți, cari stăpănesc pământul de pe Câmpie. Mai târziu, dacă îmi va succede îi voi aduna pe toți, d'impreună cu averile lor socotite în numărul jugărelor și de la cine sânt.

În multe sate de pe Câmpie, și doar nici într'un loc așa ca aici sânt grofi și baroni, cari sânt stăpâni peste sute și mii de jugăre de pământ, așa că bieților țărani nu le rămâne mai nimic.

Astfel se explică, că și de pe Câmpie încep să meargă la America, după-ce la Gyula alu și Rozsahegy, precum și în România deja demult se duc.

Alții iarăși sânt siliți să lucreze pe pământul grofului, baronului și a jidovului. Și jidovul mai ales, e om credincios, ține la legea lui, de-aceia Sâmbăta nici nu lucrează, iar Dumineca și în sărbători fără nici o teamă își scoate oamenii lui la cărat la grâu și la fân, ori îi pune chiar și la altfel de lucru. Și bietul om, n'are vreme, nici să meargă la biserică, să înalțe o cucernică rugăciune către tatăl ceresc.

N'au pătruns încă pe Câmpie curente multe, cari bănuie prin orașele mari și în apropierea acelor, dar dacă pământurile ajung în mâni străine jidovești, de pe cari bietul țaran nu mai poate să primească nici un ajutor, așa că e silit să și părăsească satul și să meargă departe pe la orașe, unde se urge cu tot felul de unsori, pe cari le aduce și acasă, hotărât că nu va rămânea scutită de ele, mai ales, că necredința deja începe să și facă loc.

Și aceasta tot pentru că jidovii, »lepra omenirii« — vorba lui Eminescu sânt mulți, ocupă tot mai mult pământ, țin în mână întreg negoțul și se vâra în orice întreprindere, căci »n'o oprește nime și cu venin și cu moarte ea sângele țil umple«.

Va veni oare vremea, când Câmpia va putea să scape de această »spurcată jidovime«, despre care zice d. Iorga, că »se închină numai d-zeului celui vechi și bun, care după neștrămutate ei încredințare e chemată să sprijine întotdeauna interesele ei și numai ale ei și toate interesele ei?« (Neamul românesc nr. 3, 1906). Se poate. Dar să nu fie prea târziu, căci aceia »vor să și vîndă și haina fășie cu fășie, să numai fie în țară-ți o sfoară de moșie.«

Zilele trecute mi-au căzut în mână două invitații. Eram curios de ele, mai ales că invitau la petreceri, ce s'au ținut, una în anul trecut în 21 August și cialaltă în anul acesta în 14 August în comuna Legiu, care deși are atributul de unguresc, totuși numără mulți români, chiar și cu stare mai bună și câți va și inteligenți. Le desfac și mi-a fost mai mare mirarea, când am văzut, că sânt tipărite în limba ungurească, la tipografiile românești a lui Anka Sándor și Todorán Endre din Gherla.

Amândouă s'au ținut în școala de stat din Legiu: una însă în favorul organelor bisericii reformate de-acolo, iar cialaltă, din anul acesta în favorul »Leány-Otthon«-ului din Ciuj.

Până aici tot mai merge. Mă surprinde însă comitetul, în care află și multe nume românești. În cea din anul trecut, numele preotului român din Petea Bungeardeán László — așa e în invitație — care administrează ca filie și comuna

Legiu. Apoi pe un anumit Csatlós László, băiatul unui țar român foarte avut din respectiva comună și care a făcut și câteva clase gimnaziale la Gherla, a continuat la școlile civile din Cluj. Începe apoi preparandia la Blaj, cu întreruperi o continuă pe la Oradea-mare și în sfârșit termină în Gherla. Iar înainte de ce s'ar fi aranjat a doua petrecere în Legiu a fost ales de inv. în Pălătea, în locul regretatului Alexandru Albon. Un al treilea e Bidián Elek, nepot al bărbatului cu suflet jertfitor, care și-a lăsat averea în Blaj, ca din ea să se ajute nepoții la învățătură. Din acești bani s'a crescut și numitul Bidián Elek, până ce a ajuns în seminariul din Gherla. Mai sânt apoi un Páska László, fecior de popă românesc și medicinist stipendiat de la Sibiu, un Péter Virgil cumnat cu popa Bungeardeán și un Rusz Dávid consătean cu cei doi din urmă, băiat de țaran și ascultător la drepturi în Cluj.

A doua invitație e făcută în numele tinerimii și inteligenții din ținutul Legiului unguresc. Suijba de controlor o are însuși învățătorul acum ales în Pălătea Csatlós László. Iar în comitetul aranjator toată inteligența ungurească din jur meste-cată însă și cu Români, anume Rucz Dávid, care a fost și în anul trecut, Szalván Oktáv, Szalván Virgil și Tinku Felician, toți tineri Români, cari promit foarte slabă speranță. Apoi numele alor cinci dșoare române, anume Dinylla Nelke, Fekete Etelka, Fekete Zsuzsika, Papp Zsuzsika și Páska Zsenike, pe cari dl Csatlós, cel care a umblat prin multe locuri, la multe feluri de școli, a avut îndrăzneala, să zic chiar nerușnată, de le-a pus în comitet, fără să le ceară învoarea, ba nici chiar invitație nu le-a trimis, așa, că au rămas umite toate, când le-am arătat, că și numele lor e tipărit în invitație și încă cu ortografia pe care o cunoaște mai bine dl Csatlós, chiar și când vrea să scrie românește. Ba are chiar și obraznicia să traducă numele dșoarelor Negruțiu în Fekete.

Dșoarele respective nu știau nimic de abuzul ce s'a făcut cu numele lor, ba n'au știut nici dacă s'a mai ținut și în Legiu vre o petrecere. Cum dar a cutezat dl Csatlós să pună în comitet numele acelor dșoare române? Și pentru ce n'a trimis invitații și familiilor române din jur, ori cel puțin dșoarelor pe cari le-a pus în comitetul aranjator? Să vede, că el însuși, rușinat de fapta sa, n'a mai cutezat să invite și pe alții, ci numai cu ortacii săi a volt să joace de seara până dimineața csardașul după care se topește.

Oare și-au dat seama credincioșii din Pălătea, atunci, când și-au ales de învățător la copiii lor pe dl Csatlós László, care hotărât în loc de călușer și ardelean, li va învăța mai bucuros csárdás, iar la cântări dacă totuși se va fi pricepând pe lănda hymnus nu va uita nici de csongórdi biró lányá...

Dar părintele Bungeardeanu, care în anul trecut a suferit să fie și în comitet, iar în anul acesta s'a îndestulit și numai să participe, nu și aduce aminte, că are în Legiu o biserică de lemn veche și destul de s'abuță. De ce nu se pune în fruntea unui comitet, care să aranjeze petreceri în favorul acelei biserici românești din Legiu, care își plânge cu dreptate pe păstorul său? La adunarea din Cămăraș a dșpărțământului Asociațiunii n'a ținut să ia parte, iar în favorul organelor bisericii reformate din Legiu și pentru »Leány Otthon« ul din Cluj a socotit de bine să și dea bănuțul, pe care îl câștigă de pe pământ românesc.

Sântem curiosi a ști și cât a suprasolvit părintele Bungeardeanu, căci în ziarul »Mezőség« doar se va fi uitat.

Iar ceilalți domni, cari au voit să figureze cu numele schimonosite pe o invitație la o petrecere în favorul unor scopuri străine de ei, nu și dau seama, că ar avea de isprăvit atâtea lucruri pe pământul acestei Câmpii, cum socoti să și ridicată din liniștea ta de mormânt, când unora nu le pasă de nimic, iar alții își petrec bătăndu-și joc de datorințele lor cele mai sfinte. Oare de

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta

se capătă garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor și constă din: 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de 360 coroane.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți 400 coroane.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmeii separate, în oricare parte a Ardealului. Lăproșniț la dorință prezentăm în p rsoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. — Să fim atenți la firmă

pentru că dela Székely și Réti fabricanți de mobile în Marosvásárhely.

astfel de pândă să fie trebuință pe Câmpie astăzi, când se scoală să ne vremuiască traiul, câți dușmani avem pe lume? Ce zic domnilor cari au fost la petrecerile din Legiuu?!

Ion Câmpianu.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 1 Septembrie n. 1910.

— **Aeroplanul Vlaicu în serviciul armatei.** Din București ni-se scrie: În ultimul timp am anunțat că ministerul de război e decis să angajeze unul din aeroplanele străine aflătoare în țară pentru a face mai multe experiențe pe câmpul viitoarelor manevre regale, la Pitești.

În urma succesului obținut de inventatorul și aviatorul român: dl inginer Aurel Vlaicu, ministerul de război și statul-major general au revenit însă asupra acestei hotărâri.

Experiențele pe câmpul de manevre se vor face de aviatorul nostru Aurel Vlaicu cu aeroplanul său, ultimele experiențe făcute la Colroceni probând cu prisosință valoarea tehnică a aparatului, mai ales din punct de vedere militar.

Aceasta va fi prima ocaziune, în care aviatorul Vlaicu va putea face experiențele sale în fața M. S. Regelui.

— **Manevrele în România.** Din București ni-se scrie: În consiliul de miniștri, ținut la Sinaia sub președinția d-lui Ionel Brătianu s'a hotărât ca manevrele regale, cari fuseseră contramandate, să aibe loc în regiunea Pitești, spre sfârșitul lunii Septembrie, dacă până atunci primejdia holerei nu va scădea.

Concentrările actuale vor continua până la sfârșitul lunii August. Manevrenele generale cari trebuiau să urmeze acestor concentrări au fost contramandate. Se vor face anul acesta numai manevre regale la cari vor participa numai trupele din corpul I și II de armată. Aceste manevre se vor face la începutul lunii Octombrie în regiunea Pitești.

Comunicatul oficial care aduce aceste relații adaugă însă că în cazul când holera va continua să amenințe țara noastră se vor contramanda și manevrele regale.

— **Holera.** Mulțămiiță întinselor măsuri ce s'au luat pentru prevenirea epidemiei holerică, groaznică stătie a Asiei n'a izbutit să pătrundă în țara noastră. O comisiune însărcinată cu paza salubrității publice a constatat azi la Budapesta că în Ungaria n'a fost până azi nici un caz de îmbolnăvire holerică.

Din București primim de-asemena o telegramă liniștitoare, care desminte toate știrile alarmante ce s'au răspândit ieri ca fiind absolut neîntemeiate. În România după cum anunță agenția telegrafică oficială nu s'a constatat până în prezent nici un caz de holeră. Cu toate acestea guvernul României a ordonat cea mai severă supraveghere sanitară în toată țara.

— **Cu aeroplanul peste lacul Geneva.** Duminecă aviatorul elvețian Armand Dufaix a trecut cu un aeroplan peste lacul Geneva și a câștigat premiul de 5000 de franci, fiind pentru acest sbor. Dufaix s'a ridicat cu aparatul în Noville la 5 ore patruzecișcinci de minute dimineața și a debarcat în Geneva la 6 și 41 minute, astfel a parcurs distanța cu o luptă de 71 kilometri la oră. Aparatul care e edificat după ideile proprii ale aviatorului a fost transportat la Dordaux unde Dufaix va lua parte la meetingul aviatoric.

— **Spion rus la un congres socialist.** Se telegrafiază din Kopenhaga: La congresul internațional de aici al socialistilor a fost descoperit un spion rus. Spionul locuia în același hotel cu delegații socialistilor din Rusia. Cu legitimații false de ziarist a reușit să intre și la ședințele secrete. Delegații ruși îl bănuiau de altfel de multă vreme, nu l slăbeau din ochi, iar ieri a fost apoi descoperit. I-au confiscat nu numai legitimațiile false, ci toate scrisorile găsite la el. Membrii congresului cred că s'ar afla în mijlocul lor mai mulți spioni. Afirmativ ar fi reușit să pătrundă printre congresiști cu legitimații false și mai mulți detectivi ruși.

— **Școala de fete a d-nei Iudita Secula.** Se aduce la cunoștința părinților, că școala particulară a d-nei Iudita Secula primește încă anunțări de primire atât pentru eleve interne, până la 1 Octombrie. Adresa școlii e tot Strada Szüna, Nrul 1. Eleve interne numai începând de la 1 Octombrie se pot primi.

— **Moartea protopopului gr.-or. român din Banat-Comloș.** Ni-se scrie: Istovit de povara grea a anilor și rău maltrat de vicisugul vremii după lung chin și multă zbuciumare Sâmbătă în 20 August a. c. a răposat în Domnul vrednicul protopop al Banat-Comloșului: **Paul Miulescu.**

Prin moartea lui a pierdut tractul proto-prezbiterial un valoros și neobosit conducător, care totdeauna a știut să pună mai preț de interesele proprii interesele obștești.

În aceia cari deplâng în decedatul protopop pe cel mai bun părinte sufletesc: sânt Comloșenii în mijlocul cărora a petrecut 22 ani.

În decursul acestui timp a cucerit iubirea și stima fiilor săi sufletesci prin caracterul său onest și ferm, prin inima sa nobilă, prin munca sa neîntreruptă și desinteresată. Miulescu în viața sa a ȳparținut acelei categorii alese de oameni, cari muncesc în tăcere și și află răsplata în conștiința lor că și-a împlinit datorințele în totdeauna. A sprijinit din toată inima, întrucât îi îngăduiau puterile, toate instituțiunile noastre culturale, a ajutat cuvântul și cu fapta, pe studenții săraci, cari îi solicitau sprijinul. Mai ales pentru faptul acesta din urmă îi vor binecuvânta memoria.

Paul Miulescu s'a născut în Toracul-Mare la anul 1839 în care comună e și ales de preot după absolvarea cursurilor teologice și în parte și juridice, mai apoi funcționează ca preot militar în Biserica-Alba de unde merge ca protopop la Ciocova și în fine la anul 1888 e denumit de protopop al tractului Banat-Comloș în care loc petrece până la sfârșitul vieții.

Actul înmormântării a acestui meritos păstor sufletesc l'au săvârșit cu o deosebită pompă 14 preoți tractuali în frunte cu exmișii veneratului consistor: prezonoratul domn asesor consistorial și ref. bis. G. Popovici P. O. dl protopresbiter al Radnei P. Givulescu și dl diacon C. Lazar. Nu mai puțin au contribuit la acest act funebru și învățătorii locali și tractuali, cari 20 la număr cu inimă zdrobită de durere au venit să dea ultimul onor tubitului lor șef.

O mulțime imensă de popor din loc și jur, apoi băieții și fetele școalelor în 2 cordoane sub conducerea învățătorului director Bucureșcu; precum și reprezentanții comunei bisericesti gr.-catolice, rom.-catolice și al comunei politice precum și alți mulți însoțesc carul funebru, care purta sicriul decedatului acoperit și jur-impjur de o mulțime de cununii între cari mi-am notat: a nemângaiatei văduve, preoți tractului, a învățătorilor, a comunei bisericesti, a corului vocal din B.-Comloș și alte multe, — toate și toți îl petrec dela locuința la biserică și de aici la întirim.

După terminarea prohodului și a liturghiei la cari sfinte acte cu evlavie și precizie a cântat corul local de sub conducerea dlui I. Popescu rostesc cuvântări foarte frumoase și pătrunzătoare părintele protopop P. Givulescu și distinsul preot din loc, M. Păcățian. Cel dintâi relevază într-o formă aleasă activitatea răposatului protopop pe terenul administrațiunei bisericesti și pe cel cultural, iar cel din urmă părintele M. Păcățian scoate la iveală, cu destoinicia-l cunoscută de a pătrunde în sufletul poporului, însușirile prețioase de om sărguincios și conștiincios ale fostului protopop.

La ambele cuvântări poporul și inteligența adunată răspunde cu suspine și cu lacrimi.

În fine numai sunetele pline de taină a Bulgarilor rostogolite pe ușa cripei pun capăt tuturor manifestațiilor de regret adânc și vestesc celor ce au venit să petreacă pe Paul Miulescu la locul lui de odihnă eternă că sufletul acela pe cari îl deplâng ei s'a mutat acolo unde nu este nici scârbă nici înspiraie ci viață fără de sfârșit.

Bunul Dumnezeu se al ne durerea soției văduve a doamnei Adelaida.

Miulescu care a fost o nedespărțită și toare tovarășă a decedatului și mult regretat protopop până în clipa morții.

— **Un apel.** Din Triluşa (Felső-Iosva, com. Solnoc Dobâca) primim următorul apel:

»Aci este o mulere de sub-notar al cărei bărbat a murit acum sânt doi ani. Au rămas numai 5 prunci. Muerea e săracă, pruncii la creșterea bine până a trăit tatăl lor. Cea mai mare e de 13 ani, are 5 clase elementare la stat; un altul e de 8 ani are 2 clase normale la stat; ceilalți sânt de 5, 4, 2 ani. Văduva această voi ca fata cea mai mare și eventual pruncii de 8 ani sau numai pe unul să-l dea ori să-l ori la învățatură ori la careva familie cinstită de suflet. S'a și aflat un Ungur dar eu am refuzat-o. Mă rog deci să binevolji a-mi trimite mandă ceva familie românească sau careva altă familie».

— **E mare bucuria în Israel.** Citim în «Tricolorul» din America: Zua de 15 August a fost așteptată cu mare dor, de mulți români și alte neamuri din East Youngstown, Ohio, în care mai cum așteaptă copiii sosirea paștilor. Constatările avute în consiliul orașului, în timpul din urmă, cu privire la deschiderea saloanelor, partidul celor uzi a biruit pe alii.

Apoi să te fii nene că le umbra plugul saloanelor cari au putut să și inaugureze deschiderea saloanelor în aceeași zi când s'a deschis și mulțimea usilor la barul cu butuc.

De pe la ceasurile 5 dimineața, oamenii au început să se deschidă eele două saloane, apoi năpusit înăuntru la bar. Paharele se umplu mereu și fețgeaua la fel, trei bartenderi abia au teau birui pe mușterii. Dintre toți însă M. Nepo a vrut să le pună capacul la toți în mâinile băuturii și s'a prins cu celălalt că bea pe nerăsuflăte un pint (o jumătate litru) de whisky. A și făcut el minunea asta, dar pe urmă a trebuit transportat acasă și a chemat un doctor ca să l dea ajutor.

15 Saloane sânt pe cale să se deschidă, în slavă Domnului, că sânt destule locuri de locuitură, pentru cei trei mii de locuitori, cari sânt în acest orașel. Așa zic zările engleze.

— **Mis Fregolla, a cirei prima reprezentare** a fost anunțată pentru ei, nu a putut să joace de oarece costumurile, din greșală, a fost trimise la Oradea Mare.

Prima reprezintația va avea deci loc numai pe Vineri, în teatru de vară.

— **Zilnic ne vin scrisori dela epitropi și preoți** cari ne cer surse unde se pot cumpăra lucruri bisericesti. Ne luăm deci voie să recomandăm firma de lucruri bisericesti **Rétay și Benedek** din Budapesta. Văczi 59 cari pentru, conștiințozitatea, serviciul prompt și solid și prețurile deosebit de ieftine și câștigat cel mai bun remunere deosebit în țară cât și în străinătate. Firma Rétay și Benedek are fabrica proprie pentru clădirea altarelor fabricarea steagurilor și trapunilor și a lucrurilor bisericesti, deci să nu se confundă cu alte firme din Budapesta. Referinbușul ziarul nostru, firma trimite prospecte gratuite. Pentru serviciile prestate de numita firmă ne-au sosit în aceste zile rinduri scrisori de recunoștință.

— **Nou magazin de haine în Timișoara.** Numărul magazinelor din centru s'a sporit zilele aceste cu un frumos magazin, a cărui lipsă se simțea. Prima Henrik Schul & Comp, care se bucură de cel mai bun nume în întreaga Ungaria, a deschis în palatul băncei din J o z s e f s t a d t un magazin de haine gata pentru bărbați și copii unde se va afla de permanentă în depozit un bogat asortiment dela cele mai ieftine până la cele mai bune calități. Proprietarii firmei vor scoate în vânzare cele mai moderne haine pe lângă prețuri fixe, rigurcase dar modeste, astfel orice mușteriu va fi la fel servit. Magazinul poate fi vizitat oricând, fără nici un obligament.

? : Dentist român în Arad. :
VIRGIL MUNTEAN ?
 :: Szabadság-tér No. 3. ::

ECONOMIE.

Chestiunea emigrării. Acum vre-o cincisprezece ani, până în 1885, cei cari emigrau mai mult, erau Germanii, dar dela această dată Germania furnizează foarte puțini emigranți, și cei ce le-au luat locul sânt Austriacii și Italianii.

Emigrațiunea italiană, neînsemnată, altădată, atinge acum o cifră enormă. În 1872 numărul emigranților italieni era zero, în 1906 el se ridică la cincisutdouăzeci și trei de mii nouăzeci și patru, emigranții austriaci la 1872 atingeau cifra șase mii o sută trei zeci și doi; în 1906, această cifră se urcase la treisutetrisprezece mii o sutășasezeci și șapte.

În sfârșit Germanii cari în 1872 emigraseră în număr de o sutădouăzeci de mii șase sute cincizeci și nouă, în 1906 descrescuse până la treizeci de mii șaptesuteșasezeci și patru. Nici o țară din lume și la nici o epocă, nu a dat o cifră așa mare de emigranți ca Italia în 1906.

Emigrațiunea britanică, ori cât de însemnată ar fi, e oare cum explicabilă, având în vedere multele ei colonii de peste ocean. Dar cum se poate explica, cea din Austro-Ungaria care nu are nici o colonie și a cărei marină e destul de inferioară celorlalte state?

De asemenea pentru ce emigrațiunea germană atât de numeroasă acum treizeci și patru de ani a scăzut numai la nouăsprezece mii șaptesutdouăzeci și șase la 1908? Și în fine de ce Franța dă un număr prea puțin apreciabil de emigranți.

Puntru ca locuitorii unei țări să meargă în alte părți și să caute norocul, trebuie neapărat, ca în țara lor să nu mai poată trăi, din pricina vre-unei calamități publice sau a altor cauze pe cari bine nu le putem determina.

În definitiv numărul emigranților sporește din țara aceea, unde viața industrială și comercială a luat o extenziune prea mare, nemai lăsând locuri libere pentru alții, sau din țara aceea care e mai mult agricolă, iar numărul locuitorilor ei prea mare. În cazul întâi cităm pe Anglia, în cel de-al doilea pe Austro-Ungaria și Italia. Dar emigranții mai sporesc și din țara unde nașterile covârșesc decesele cum de pildă Italia.

În Germania ca și în Franța numărul emigranților e mic din cauză că acolo totul e echilibrat, și sânt diferite genuri de activitate omenească, pentruca locuitorii lor să nu mai aibă nevoie ca să meargă aiurea să și caute norocul.

Nu-i vorbă în aceste două țări au intervenit mult și guvernele cari au avut în vedere mai înainte de toate ameliorarea vieții cetățeanului francez sau german, lucru de cari nu și-au prea dat seama oamenii politici din Italia și mai cu seamă cei din Austro-Ungaria.

Abatorul la frontiera României. Din București se anunță: După cum se știe convenția de comerț dintre România și Austro-Ungaria a fost pusă în aplicare.

De asemenea se știe că în vederea aplicării

acestei convenții, se vor construi două abatorii la granița dintre România și Ungaria și anume unul la T. Severin iar altul la Burdujeni, în care se vor tăia vitele destinate pentru export.

Abatorul dela T. Severin a fost complet studiat de comisiunile mixte respective și planurile definitive întocmite.

Pe baza acestor planuri ministerul agriculturii și domeniilor a dat în antrepriză executarea acestor lucrări, atât în ceea ce privește clădirea cât și instalațiile și furnizarea mașinărilor necesare.

Clădirea în valoare de 700.834 lei, s'a dat în întreprinderea d-lor Scheler, Paxino și Pompiliu, iar mașinele și instalațiile, s'au împărțit în trei loturi și s'au dat: lotul I casei Riedinger pentru lei 262.003; lotul al doilea casei Beck și Henkel pentru lei 110.771 lei; iar lotul al treilea casei Spies pentru lei 1200.

Întreaga lucrare va costa suma de 1.074.808 lei și se va începe peste două săptămâni.

Abatorul dela Burdujeni se află încă în studiul comisiunii mixte.

La „Librăria Tribunei“

se pot procura următoarele manuale

Dr. Petru Barbu. Catehism IV carte de religie	—40
» » » Simple istorioare religioase morale	—30
» » » Istorioare biblice	—30
» » » » bisericești	—30
» » » » (1910)	—30
Nicolae Crășmariu. Prelegeri metodice din istorioare biblice. Preparațiuni la întreaga materie de învățământ prescise pentru clasele II III și IV ale școlilor primare, 74 lecțiuni cu harta istorică a Palestinei.	3—
» » Istorioare biblice, cl. III și IV.	—40
» » Istorioare bisericești pentru clasa V și VI.	—40
Catehism	—40
Din istoria biblică pentru școale elementare.	—24
Din liturgica bisericii ortodoxe române (Cu două ilustr.)	—70
Abc-dar carte de cetire de Iosif Moldovan și consoții.	—40
A doua carte de cetire de Iosif Moldovan și consoții.	—40
A treia carte de cetire de Iosif Moldovan și consoții.	—60
A patra carte de de cetire de Iosif Moldovan și consoții.	—60
Carte de cetire pentru clasele 5-6 de Iosif Moldovan și consoții.	1.—
Limba maghiară de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan pentru clasele 1-3.	—50
Limba maghiară de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan pentru clasele 4-6.	—50
Gramatica română de Iuliu Groșorean Ed. II	—40
<i>Scriverile din Iuliu Vuia</i>	
Abc-dar ilustrat scris pe baza metodei cuvintelor normale Ediția VI. (1910)	—40
Abc-dar scris pe baza metodei sunetelor VII.	—40
Instrucțiune metodică a metodei sunetelor VII	—80
Carte de cetire pentru clasa II Ed. III.	—36
» » » clasele III și IV.	—60
» » » » V și VI.	—60
Curs practic de limba rom. pentru cl. 3,4,5, și 6	—60
Curs practic de limba maghiară pentru cl. 1, 2, 3, (Gyakorlati tanmenet a magyar beszéd tanításához) ed. VIII.	—50
Curs practic de limba maghiară pentru cl. 4, 5, 6, (Gyakorlati tanmenet a magyar beszéd tanításához.)	—50
Elemente de geografie și constituție.	—60
Curs practic de aritmetică pentru clasele 2, 3, și 4 Ed. IV.	—60
Curs practic de aritmetică și geometrie pentru cl. V și VI.	—36
Curs practic de istoria Ungariei.	—40
» » » istoria naturală.	—60
» » » fizică și chimie.	—50
» » » economie.	—56
Carte de învățatură pentru ultimii ani ai școlii primare și pentru cursurile de repetițiune economice.	1-50

Curs practic de istoria literaturii române de Iosif Stanca.

Exerciții intuitive române maghiare de Ioan Vancu

Geografia Ungarie pentru școlile populare de Iosif Stanca.

Geografia comitatului Arad de D. Medrea.

Manual de gimnastică de Ioan Prodan.

Rugăciunile școlărilor, cântări bisericești.

Tot la librăria Tribunei să mai pot comanda

recvizite de scris și desemn pentru școli și cancelarii. Caele pentru caligrafie română, germană dictando și comput à 2, 4, 5, 10 și 20 fl. bucată

Caiete pentru desemn cu și fără puncte. Cerneală Anthracen, Writing-Ink, Princess-Ink, Király și Salon. 1 sticlă à —12, —20, —40 —60 l— și 180. Tuș. Gumi arabicum. Condeie. Călimare

Tampoane. Ceruze de piatră. (stile) Notițe de buzunar. Creioane. Gumi de șters. Tablițe. Albumuri pentru cărți poștale. Albumuri pentru poezii și memorie. Bureți pentru tablițe și mari și pentru tablă. Ceară roșie. Compasuri (Zircăle). Glazure

Penale de lemn pentru păstrat ceruze, în formă de cutii.

Poșta Redacției.

I. Cișan, Sălște. Astfel de publicare nu mai pe lângă taxă putem publica.

T. M. Una dintre cele două „loane“ o publicăm la acest loc, rugându-te să ne trimiți și altele:

Șbumpi stjeri din vreme bătrine
 Stau sălcimii mari în sat,
 Rar vre-o salcă de-și arată
 Trunchiul trist și rățezat.

Stol de țarci cu chipul peștii
 Cîrînd pe ling'un cal,
 Cu gîtlejul ars de sete
 S'a lăsat domol pe mal.

Sus pe drumul curmăturii
 Pîlcuit de troscoțel
 Paște-un miel, orfan pe semne
 Tingilind din clopețel.

Blengdărînd, cu pasul lenes
 Trece-o turmă de cîrlani
 Din-dărăptul lor jitarul
 Duce-n spate doi bostani.

Trei neveste vin grăbite
 Cu desagi dela țîrg,
 Pe castelul baronesei
 Bate toarca-un cocostîrg!

Posta Administrației.

Moise Turceanu, Nicolinț. Am primit 650 coroane abonament până la finea anului 1910.

Aureliu Maghiu, Togyér. Am primit 13 cor. abonament până la 1/X. 1910.

Ioan Neazu, Giadna-română. Am primit 7 cor. în abonament pe an. II. 1910 loc deschiș costul șirul 20 fl.

Petru Petroviciu. Am primit 250 abonament până la finea anului 1910.

Gheorghe Veres, B. Szt. M'k'61. Mai aveți de plătit în abonament 10.80 până la 1/X 1910.

Vasile Păcurariu Soborșin. Am primit 250 cor. abonament până la finea anului curent.

Paul Grecu, Iablanița. Am primit 250 cor. abonament până la finea anului 1910.

Ioan Cărbăș, Bobda. Am primit 250 abonament până la finea anului 1910.

Iosif Petrica Mitter Vrani. Am primit 250 cor. abonament până la finea anului 1910.

Iosif Ieremia, Iosif Mitter Rita, Iosif Răbă și Teodor Boraci, Vrani. Am primit 2 cor. abonament până la finea anului 1910.

Mihail Dragodan Gattaja mai aveți de plătit 1 coroană 50 file-i până la finea anului 1910.

Redactor responsabil: Iuliu Glurgiu.

„Tribuna“ Institut tipografic, Nichin și

Dr. Stefan Tămășdan

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis-à-vis cu casa comitatului, Palatul

Fischer Eliș, poarta II.

Începând cu 1 Sept. 1910.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 p.

Aviz

Comunelor lipsite de pășune (islaz).

Dr. Emil Babeș, avocat în Bpesta (Károly-utca 14) ne roagă, să avizăm comunele politice, lipsite de islaz comunal, să pot adresa la ministerul de agricultură un ajutor de stat, în sensul art. de VLIII din 1908. Unde erarul dispune de pășune — comunele pot recurge pentru creșterea teritoriului de lipsă (în natuă) unde erarul redă ajutoare de bani gata, până la 50% ale prețului de vânzare. Ajutorul se plătește în rate anuale. Comunele respective trebuie să-și caute teritoriul potrivit în rugărilor lor trebuie numit și proprietarul pământului, mărimea și prețul teritoriului și eventualmintre și planul (conceptul) tractului; fără astfel de date rugărilor nu vor avea în considerare.

Dr. Babeș e gata a da celor interesați slujiri de lipsă.

„AGRICOLA“

societate economică pe acții în Hunedoara — Vajdahunyad.

CONCURS.

La banca »AGRICOLA« sunt de ocuți cu 1 Octombrie n. 1910 funcțiunile de: **cassar și contabil al doilea.**

Cei ce doresc să ocupe vre-una dintre aceste funcțiuni să înainteze concursele înscrise cu acte în regulă subsemnatei direcțiuni — cel mult până la 20 Septembrie n. Dela cassar să cere cauție ori garanție cauție corespunzătoare. Concurenții să scrie în scris felul și mărimea cauției, ce vor să o depună.

Concurenții pentru funcțiunea de contabil să aibă cunoștințe de limbă și pregătire specială câștigată în vre-o școală comercială. Cei cu praxă sunt preferați.

Cassarul primește în rate lunare, salariu anual de 1200 Cor. și tantiema statutară.

Contabilul primește în rate lunare salariu anual de 1440 Cor. și tantiema statutară.

După serviciu de un an, în caz de conștientă vor fi definitizați cu drept de pensune.

Prezentarea în persoană, înainte de alegere e bine primită.

Hunedoara, la 29 Aug. 1910.

Directiunea.

Imprumuturi ieftine

fără nici un adaus de cheltuieli cu 4¹/₂% se mijlocesc imprumuturi de amortizație pe moșii pentru 10—65 de ani, se angajează a despovăra moșii cu datoria mai scumpă, la un împrumut mai ieftin.

Se vînd în rate avantajoase și fără scărire de preț orice mașini agricole, prima calitate și cea mai nouă construcție cu vapor, benzină și mașini de treierat cu olei brut, apoi mașini de sămănat și cosit, mări, cu vapor, benzină, olei și gaz, de asemenea sunt de vânzare 2 mașini de sămănat, vechi, folosite, una cu 15, alta cu 17 șire, apoi pentru un preț convenabil o garnitură de treierat, sistem Göpel putere de 4 HP.

Instalații de luminat cu acetilenă, prin aparatele »Ideal« distins la expoziția din Paris cu medalie de aur sau Beagid, lumină frumoasă, potolită, manevră sigură și simplă, economie de 500% în apă în comparație cu celelalte aparate, nu murdăresc, nici nu fac funingină.

Depozit și expediția tuturor părților constitutive; fitile, lize, scoici etc.

La cerere trimite un oficiant specialist în cauză.

Agentura generală comercială:

: Palmer Mátys :

Timișoara (centru), Prinz Eugen-gasse 13. (lângă cuștarul Koch).

Cele mai bune

Vinuri de deal

le găsești la Iulius Dános, producător de vinuri în Șiria pe lângă urm. prețuri:

Vin de sticlă prima calitate, azuriu Cor. 44.—

Vin de masă „ „ „ 46.—

Vin de Rizling prima calitate „ 48.—

Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie Cor. 50.—, 56.—, 60.—. Apoi vinuri: Schiller Cor. 44.—. Vin roșu (Bikavér) 50, 80 și 90.— de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de împrumut, începând dela 100 litre de orice calitate.

Serviciu enlant, vinuri admirabile de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,

mare producător de vinuri
Világos (Șiria, Arad m.)

Struguri de Pauliș,

calitate foarte bună,

în cantitate mai mare — se pot cumpăra la Ana Fizeșan, preoteasă văduvă în Lippa, Uri-utca 898 (cott. Timiș). —1

— Prețuri moderate. —

ANUNȚ.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public că mi-am deschis în Șiria, drumul Aradului, un atelier de: **tâmplărie**: (măsar) unde efectuează orice lucrări ce se ține de bransa aceasta, totfelul de mobile, precum și orice lucrări de edificii.

Rugând sprijinul onoratului public român, semnez

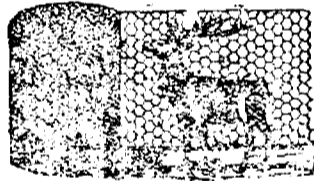
Cu simă:

VASILE HUIU
măestru măsar,
Șiria (Világos, c. Arad).

— Serviciu conștientios. —

Fabricație din țară prima calitate! Stoboare de sârmă tari și trainice!

În atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, p. vile grădini, terenuri de vîntătoare etc.

PÉCSI HENRIK

fabrică pentru împletituri de sârmă
BUDAPESTA, VI., Aréna-ut 126 sz.
Telefon 120-89. — — — Telefon 120-89.

Trimite și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

!! Cele mai frumoase rețele !!

Prețuri ieftine!

Prețuri ieftine!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut prund, coșnițe pentru nisip, burlane pentru schintei, coșnițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și stoburi pentru ferestă de orice mărime.

:: Liste și prospecte de prețuri se trimit gratis. ::

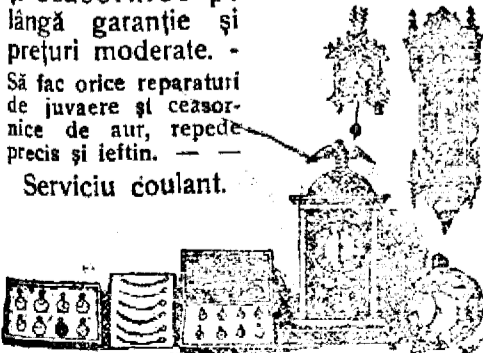
JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și ciosornicar,
în Orăștie. Szászváros.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate.

Să fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, repede, precis și ieftin.

Serviciu coulant.

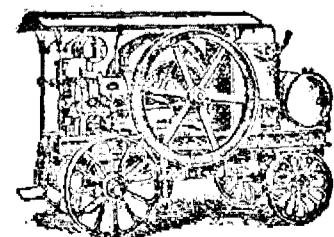
Agronomii își pot face cumpărăturile în condițiunile cele mai avantajoase la magazinul economic și de unelte al lui

Kálló Jstván és Társa

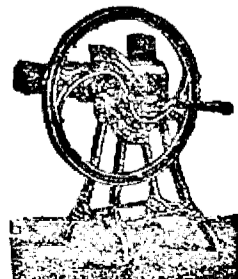
Telefon No. 850.

Oradea-mare—Nagyvárad

Teleki-u. No 9.

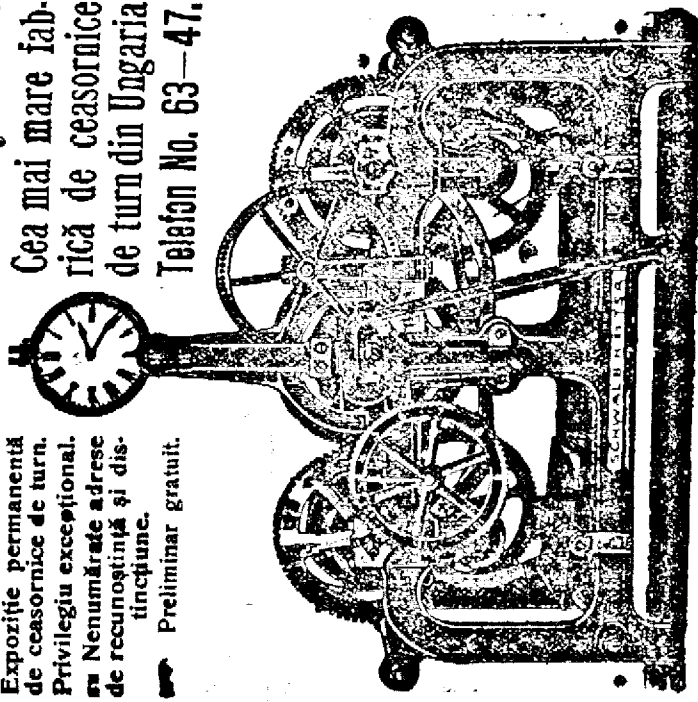

Are în depozit, pe lângă avantajoase condiții de plată, totfelul de mașini industriale și agricole, aparate, unelte, oleiuri, saci, mușamale sunii motoare, automobile, stropitori etc. Cereți prospecte. — Expediție gratuită. — Corespondență în limba română —

SCHWALB KÁLMÁN ÉS TÁRSÁ
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembiszky-u. 32.
 Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
 Telefon No. 63—47.

Expoziție permanentă de ceasornice de turn. Privilegiu excepțional. Nenumărate adrese de recunoștință și distincțiuni.
 Preliminar gratuit.

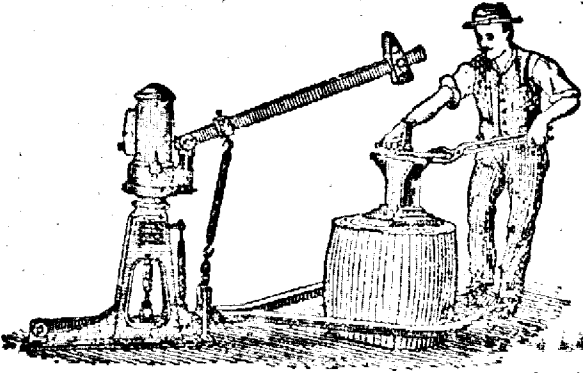

Important pentru lăcățari și fauri.

Ciocan barost patentat ce se poate trânta cu piciorul
 Invenții de Schwartz és Társa. — Unicii fabricanți și vânzători
Fabrica Solymos Testvérek Arad, Kölcsey-u. 67.

Mare economisală de timp și ajutori lucrători, în propozițiune ieftin, se poate folosi ușor în oricare atelier. Celor cari se interesează la dorință li se trimite catalog de prețuri cu explicații amănunțite gratuit.

Cu stimă:
 Solymos Testvérek, Arad.

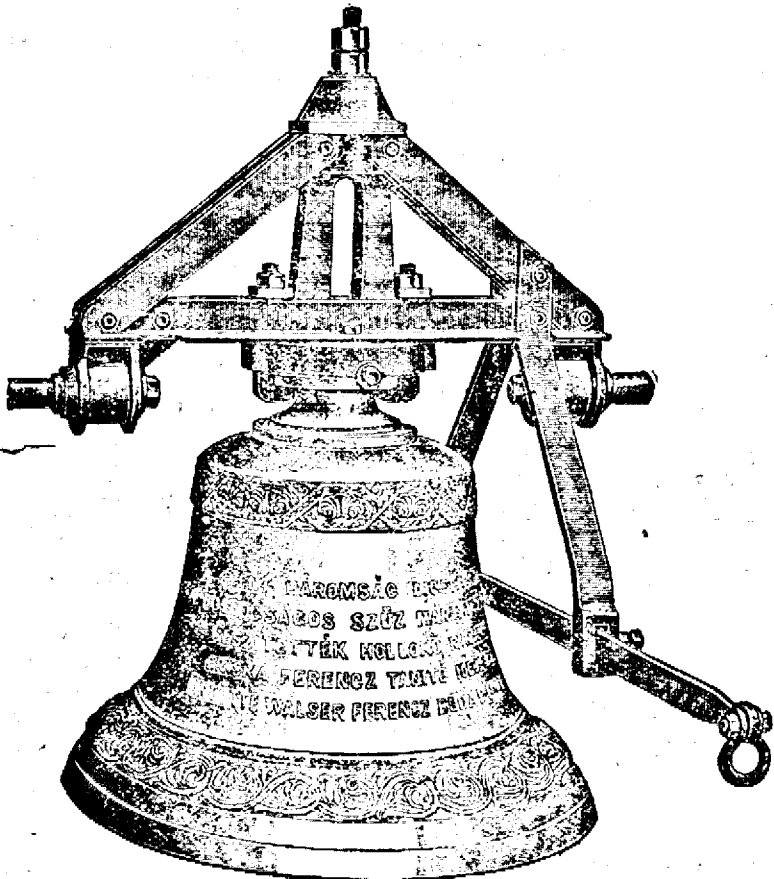
Cea mai modernă turnătorie de clopote din țara noastră.

Walszer Ferencz

Proprietarii firmei: Walszer Ferencz, Walszer János, Győző Gyula.

Fabrică de obiecte pentru stîns focul și pompe turnătorie de clopote și metale în Budapesta.

BUDAPEST, VI, Csángó-u. 6/B.
 (Villamos megálló, Váci-ut, aproape de vama veche).

Se angajază să toarne clopote cu garanție 20 de ani, la turnarea din nou a clopotelor crepate, la transformarea clopotelor vechi, cu o rine noi de luvărit din fier, precum și pentru armonia sunețelor de clopote, prin înlocuirea clopotelor cari lipsesc, la facerea scaunelor de clopot (stălagi) din ru-de de fer și mentarea sustora la fața locului.

Condițiuni de plată favorabile. Proiect de budget la dorința gratuit.

Teatrul de vară din Arad
 Septembrie 1, 2, 3 și 4.

Senzație!

Numai patru zile!

D-ȘOARA FREGOLIA

unica artistă transformatoare americană din lume.

PROGRAMUL:

Tenoristă . . . . . } Miss Fregolia
 Sopranistă . . . . . }
 Basistă . . . . . }

Chelnăr electric în

Cafeneaua cosmopolită

Farsă într'un act cu cântări.

Persoanele:

Chelenerul Biel
 Mstr. Braun, boier
 Fifi, subretă franceză
 Arthusa, prof. de astrologie
 Mabek, profesor american
 Macaroni, flașnetar italian
 Miss Braun corista Geloasă
 Gardist

Miss Fregolia

Compozitori:

Verdi
 Offenbacher
 Wagner
 Sousa
 List
 Suppé
 ? ? ?

Fregolia

Urmările unei întâlniri

Dramă conjugală.

Persoanele:

Mr. Blanch bărbatul,
 Miss Blanch nevasta lui
 Ilean, facton
 Bharli, curtezan

On. public e rugat la transformările nenotate să observe și ghetete și ciorapi

Duminică două reprezentații.

D. a. la 4 prețuri reduse — Seara la 8^{1/2} cu prețuri obișnuite.

Ghetetele cumpărate la mine le repar

gratuit!

Cele mai ieftine și mai bune

ghete,
pălării
 și articole de modă,
 le cumpărăm

la Korányi

Arad, Piața Libertății Nr. 3.
 (fostul local Winternitz.)

Depozitul exclusiv al renumitelor **ghete anatomice Moskoviis**. Multele avantaje ale acestora: **prețuri extra concurență**, nu-și pierd forma, merselastic. Purtare plăcută, indispensabile pentru picioare bolnave. **Inceată asudatul picioarelor!** Vă rog să vă convingeți. Priviți vitrinile în interesul d-voastră.

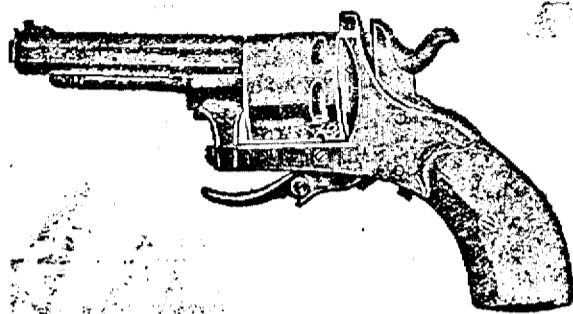

Frații Burza

Nr. telefonului 601.

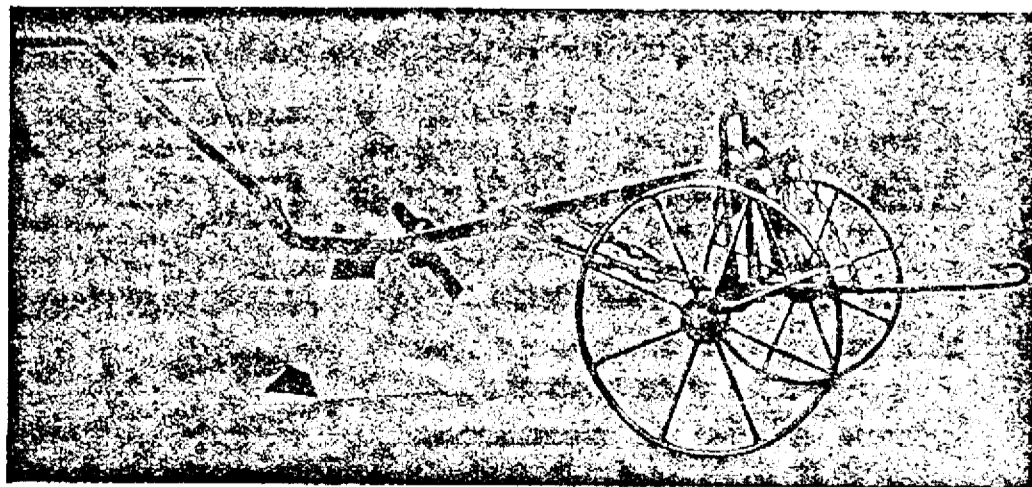
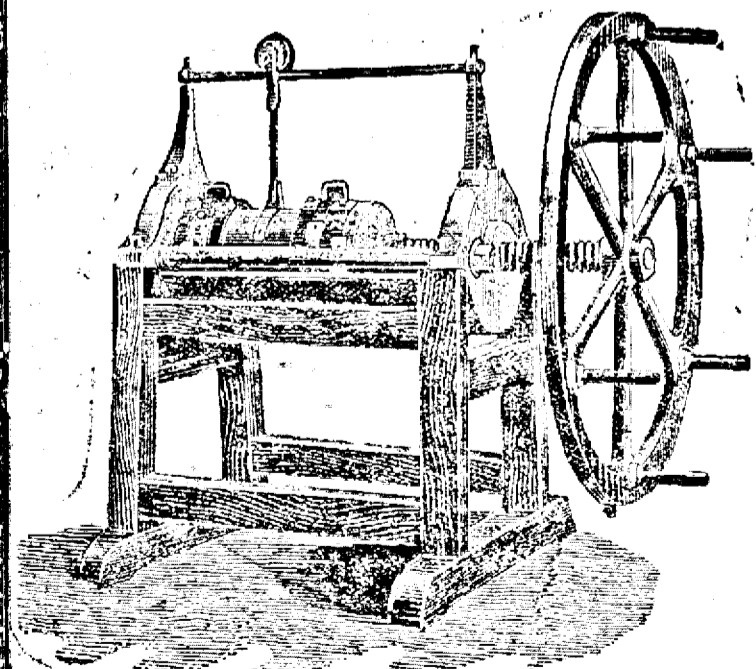
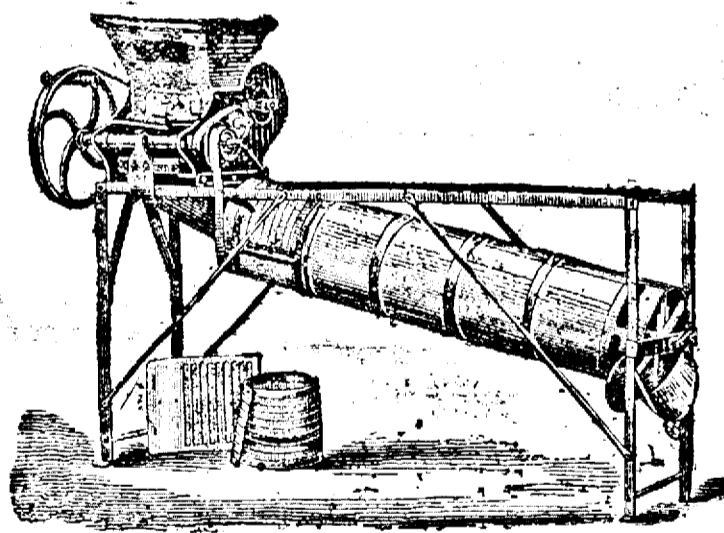
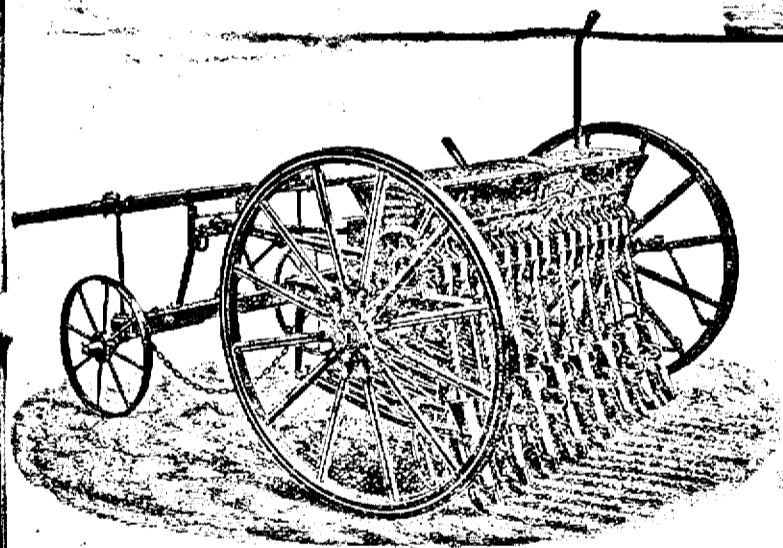
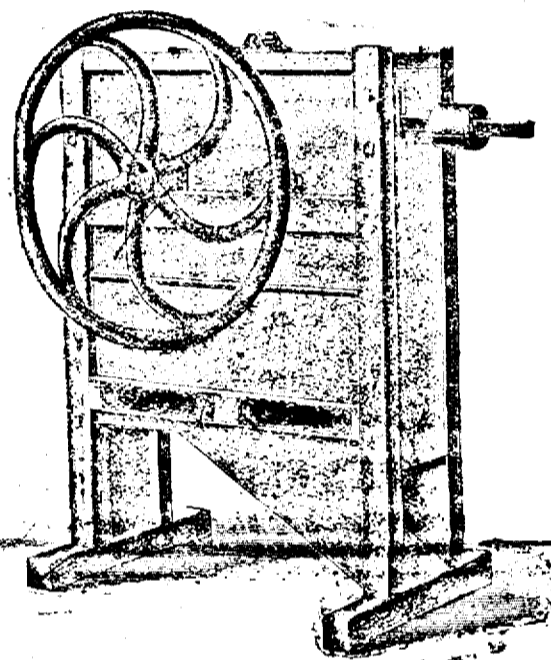
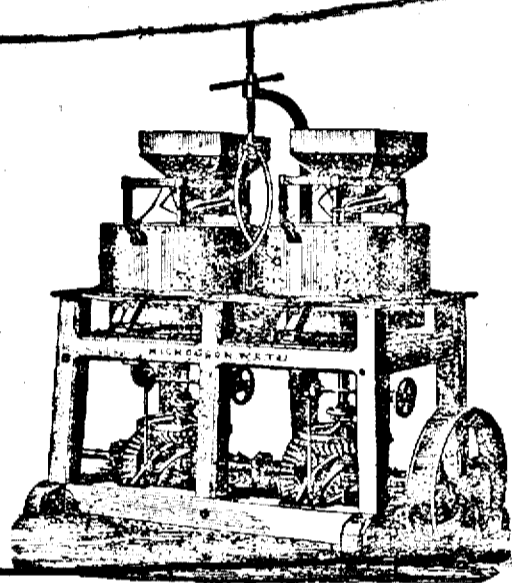
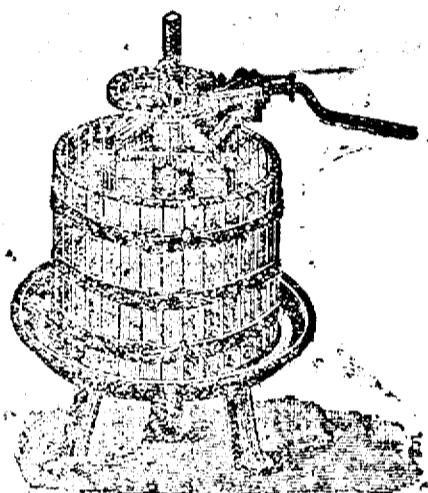
Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér 1.

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot-felul de **mașini agricole** cu prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate. Catalog trimitem gratuit.

Agentura generală a fabricii de mașini Nicholson din Budapesta pentru garnituri de treerat și orice mașini agronomice.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre.

== Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. ==

Telefon 66-82.

FISCHER TESTVÉREK

- Iustritori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
- pictură specială pentru geamuri de biserică. ■

BUDAPESTA, VIII., Mária-utca No. 11.

Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dulapuri și aparatoare pentru uși. Primim execuția conștiințioasă a oricăror lucrări din acest r-m, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserică, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

== Mare depozit de sticlă în plăci. ==

Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66-82.

TUNNER CORNEL

industrie de marmoră și granit.

Timișoara-Fabric, Andrassy-út. Nr. 22.
Timișoara-Josefin, Hunyadi-u. Nr. 4.

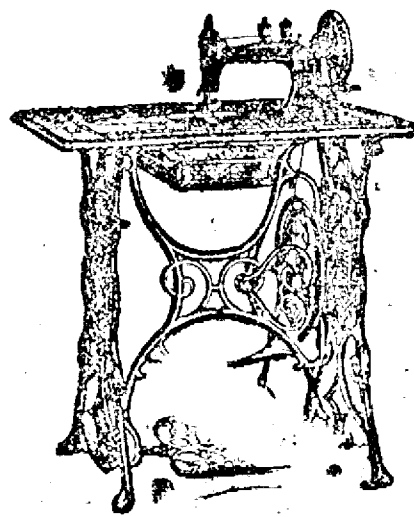

Își recomandă magazinul asortat bogat monummente, table de marmoră, statui, fabricație proprie în executare de

gust frumoasă și cu prețuri moder. Având un magazin bogat, lîferez mai ieftin ca orice concurență.

Recomandându-mă on. public cu stimă

TUNNER CORNEL, măiestru de sculptură în piatră.

Pentru fiecare mașină 5 ani garanție.

Dürr-Gusztáv

mehanic, prăvălie de mașini de cusut și biciclete în SIBIU Nagyszeben, Gr. Ring 19.

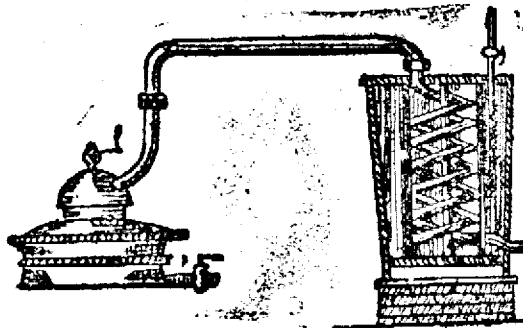
Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai bune mașini de cusut fabricate în țară și străinătate cu prețuri moderate. Singura vânzare de mașini de cusut PFAFF și SEIDEL & Neumann; luntre rotundă, luntre lungă, luntre centrală în mașini rotunde pentru familie și ateliere. Bicyclete: Dürkopp și Sitria. Depozit de părți aparținătoare pentru mașini de cusut și biciclete. Tot-felul de reparări de mașini de cusut și biciclete se execută grabnic.

Schuster Hans, arămar Szászváros, Korház-utca.

Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de spirit, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Totfelul de instrumente și lucruri necesare la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri, birturi etc. etc.

Vase de fierț cafea, vase de spălat și curățit. Primește montarea și repararea fântanelor artificiale pe lângă prețuri moderate.

Comandele se execută prompt.

INTREPRINDERE ROMĂNEASGĂ

MIHAI FLONTA

antreprenor de zidiri
Oradea-mare-Nagyvárad.
Stabilimentul și cancelaria Percecs-u. 9

Primește: plănuirea și zidirea de biserică, școli, case notariale și a tot felul de zidiri private.

Magazin stabil de fabricate de cement, comande se primesc.
Magazin stabil de pietrii artificiale pentru morminte. Prospecte gratuit.

Cele mai bune

orologie

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheazăsie de 10 ani și prețuri ieftine, lîferază cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreagă Ungaria

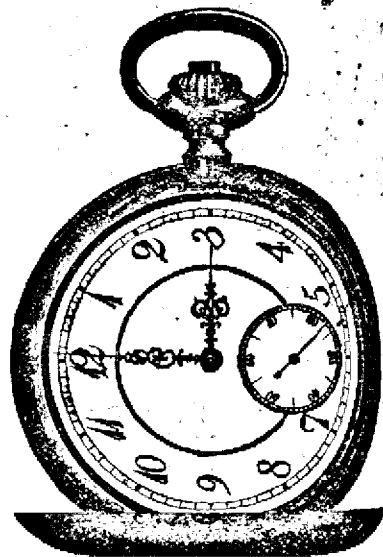
BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED:

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)

Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Izay și Rigó

magazin de l-u rang de albituri gata de pânză albituri de pat și pânzeturi de masă
Cluj—Kolozsvár, Strada Deák Ferencz Nr. 4

Prețuri fixe moderate.
Mare asortiment de mărfuri din patrie.
Primesc totfelul de executări de
TRUSOURI
cu orice prețuri, la chemarea în provincă arată cu plăcere colecția
:: de mustre. ::

Asortiment mare și frumos.
Pânză de in de Rumburg.
Pânză de in de Irlanda.
Pânză de in de Kreász.
BUMBA C
de Damast și Grádli.

ALBITURI GATA
pentru femei, bărbați și copii
ALBITURI PENTRU PAT,
NAFRĂMI DE BUZUNAR
CIORAPI etc.
PANZETURI ALBE
și **COLORATE** pentru masă